

SEIZOEN 2011-2012

19 februari 2012

Apollo Ensemble met “Grand Cafe Classique”

Divertimento wordt wel vertaald als verpozingmuziek, verwant aan de meer dansgerichte Suite maar meestal eenvoudiger, kleiner van omvang en lichter van karakter. Het Divertimento voor viool, altviool en cello in Es groot, KV 563 van Mozart werd drie jaar voor zijn dood geschreven en was in tegenstelling tot de gebruikelijke omschrijving veel langer en vol diepgang, bepaald niet licht en speels. Het telt zes delen, die door het Apollo Ensemble werden uitgevoerd, drie voor en drie na de pauze. In deel één, het allegro, speelt David Rabinovich ook letterlijk de eerste viool, die hoog boven de lagere tonen van altviool en cello uitjubelt. In het daarop volgende adagio veel subtiele en bijzonder mooie solistische elementen van deze drie topmusici gevolgd door een fris en vrolijk menuetto met een belangrijk aandeel van (invaller) cellist Fernando Santiago Garcia.

Het vervolg leverde een rustig en evenwichtig andante op met als contrast en overgang naar het volgende deel een heftig slot. In het daarop volgende Menuetto excelleerde altvioliste Tamara Mkrtchyan, evenals Rabinovich uit de voormalige Sovjet Unie afkomstig, in een prachtige solo zoals Mozart die zelf bij de eerste uitvoering in 1789 zal hebben uitgevoerd : uit dankbaarheid en als geschenk voor een goede vriend en collega-vrijmetselaar. Met een stralend Allegro werd dit pure kamermuziekwerk besloten.

De componist François Devienne was zelf een meester op de fluit en de fagot, schreef maar liefst vijf fagotconcerten en liet ook verder een groot oeuvre na. Voor velen was dit wellicht een eerste, maar bijzonder aangename, verrassende kennismaking met deze jong gestorven maar zeer productieve Fransman. De beschrijving van de drie delen werd eigenlijk door hem zelf al aangegeven: als bij het begindeel (Allegro) de toevoeging Spirituoso staat kan dit niet anders dan als vurig, geestdriftig worden omschreven. Een boeiend spel van wisselende stemmen, af en toe de fagot dominerend, ondersteund door de soms vloeiende

en dan weer staccato tonen van het strijkers trio, even later eerder terughoudend en de eer aan die drie edele snaarinstrumenten gunnend. Fagottist, oprichter en zakelijk leider van dit Ensemble, Thomas Oltheten, bewees zijn meesterschap.

“De klassieke salon” was de titel van dit concert, gelukkig niet zoals vroeger, uitgevoerd in een grand café of chique salon. Zonder het geroezemoes in dit soort ambiances kon nu in alle rust genoten worden in de zoveel meer sfeervolle ruimte van deze fraaie kerk. Weliswaar iets minder comfortabel maar daar merkt na enige minuten niemand meer iets van.

In dit internationale gezelschap van componisten en musici was het London Trio voor fluit (hier in arrangement voor fagot) en strijkers een passend slot met weer een geheel eigen stijl , nu van de Engelsman Joseph Haydn. Het slotdeel met de titel Fantasie Moderato bleek een kostelijke presentatie te zijn van diverse combinaties, fagot plus altviool, viool en cello, fagot en cello en veel meer.

Direct na pauze werden we ook nog verrast met een vrij onbekend jeugdwerk van Paganini, duet voor viool en fagot, een rustig spel vanaf de hoogste viool klanken tot en met de laagste van de fagot.

Het Apollo Ensemble bewijst dat de kamermuziek “de meest intensieve manier van samenspel en interactie is” , zoals het uitvoerig gedocumenteerde programmaboekje terecht vermeldt.

Jan Toor

SEIZOEN 2011-2012

29 januari 2012

“De weg naar Purcell”

Wie tijdens het luisteren naar Johannette Zomer, begeleid door de klanken van een theorbe, de ogen sloot, kon zich wanen in een eeuwenoud kasteel waar bij kaarslicht 17e eeuwse Engelse ballades worden gezongen. Onmiddellijk na de eerste klanken van stem en instrument werd in het weer uitverkochte Koloniekkerkje in Wilhelminaoord de sfeer bepaald. ook al scheen het winterzonnetje helder door de hoge ramen naar binnen.

De zeldzaam flexibele stem van deze sopraan klinkt hel ene moment warm in de hoogte en dan weer relatief koel al naar gelang de inhoud van liederen van compo-nisten als Robert lohoson, Nicholas lanier, Henry Lawes eindigend met wat wel de belangrijkste componist wordt genoemd die Engeland ooit voortbracht: Henry Purcell.

Liederen waarvan tekst en muziek een eenheid vormen, waarbij de stijl volledig is bepaald door de inhoud van de tekst. Wij werden daarbij alleen maar en toch voldoende geleid door titels als With endless Tears, I wish no more, Farewell, all joys. Steeds gezongen door die prachtige warme stem die treffend het vrolijke maar vaak ook droevige verhaal wist te vertellen. Een stem die op andere plaatsen en tijden het ene moment straalt in Bach en andere oude en barokmuziek, dan weer Schubert of Fauré vertolkt en vervolgens het verweerde operapubliek weet te boeien met haar rol van Pamina in Mozarts Zauberflöte. Over veelzijdigheid gesproken! Vorig jaar nog wist zij in Blokzijl het publiek te ontroeren met een aangrijpend Stabat Mater. Evenzeer bijzonder en mede sfeerbepalend was de begeleiding van Johannette Zomer door Fred Jacobs op de theorbe. Waarschijnlijk was dit wel voor iedere bezoeker de eerste kennismaking met de klanken van deze enorme opvolger van de meer bekende voorganger, de luit. Daterend uit eind 16e eeuw werd het vooral populair voor het begeleiden van opera's van Monteverdi en Cavalli, vooral vanwege het feit dat door dit grote formaat lange bassnaren konden worden toegevoegd waardoor lage tonen mogelijk werden. Dit heeft wel tot gevolg dat de darmsnaren regelmatig stemmen noodzakelijk maken.

Fred Jacobs wist met deze bijzondere klanken de emoties in de liederen meesterlijk te ondersteunen, verdriet, liefde, blijdschap, mijmering in de naruUf.

Zijn unieke meesterschap kwam ook solistisch tot zijn recht in enkele van de zeldzame speciaal voor theorbe geschreven composities door de 17e eeuwse Johann Hieronymus Kapsberger en de 18e eeuwse Franse hofcomponist Robert de Visée. Overeenkomstig de ondertitel van dit programma: de weg naar Henry Purcell, vormde deze het stralend slot van het concert Purcell, vooral wereldwijd bekend vanwege zijn prachtige opera 'Dido and Aeneas': Teksten in prachtig oud-Engels, helder en duidelijk tot in elk detail en gebracht in perfect samenspel tussen zangeres en haar begeleider: Grote klasse van internationaal niveau. 'Farewell, all joys' en 'An Evening Hymn' sloten dit concert af.

18 december 2011

Lavinia Meijer (harp) excelleert in Koloniekkerk.

Lavinia Meijer, winnares van de Nederlandse Muziekprijs 2009 behoort tot een van de meest veelzijdige harpisten van deze tijd . Ze concerteerde zondag in een uitverkocht Koloniekkerkje te Wilhelminaoord en wist het publiek van de eerste tot de laatste minuut te boeien.

Lavinia speelde voor de pauze een zeer gevarieerd muziekprogramma van Scarlatti tot Benjamin Britten. Ze wist het publiek niet alleen te boeien met haar indrukwekkende spel ; ook door de manier waarop ze tussen de uitvoering van de werken door vertelde over haar instrument en de componisten wist ze een hechte band met het publiek op te bouwen. Lavinia : “Mijn doel is de solokant van de harp te laten horen. De harp beschikt over heel veel mogelijkheden die vaak bij het publiek nog onbekend zijn.”

Na de pauze vertelde ze over haar concert tezamen met Philip Glass, waarna ze een schitterende uitvoering gaf van Metamorphosis deel II en III van deze bekende hedendaagse componist .

Vervolgens speelde ze werken van Saint-Saens en een tweetal voor harp bewerkte kerstliederen. Lavinia sloot haar concert af met Impromptu-Caprice Opus 9 van Pierné . Het publiek gaf haar minutenlang een staande ovatie, waarna Lavinia als toegift het eerste door haarzelf gecomponeerde werk (Opus 1) ten gehore bracht. Een heel indrukwekkend muziekstuk waarin duidelijk haar band met haar geboorteland Zuid Korea te horen en te voelen was.

Het bestuur van de Stichting Kolonieconcerten is er in geslaagd dit seizoen musici van uitzonderlijke klasse naar de Koloniekkerk in Wilhelminaoord te halen.

Ook het volgende concert op 29 januari 2012 dat verzorgd wordt door de bekende sopraan Johannette Zomer belooft weer een zeer muzikale ambiance te worden .

Jan Jansen

20 november 2011

Concert vol oude volksmelodieën in Wilhelminaord.

Van de Pools-Joodse Wieniawski, (midden 19e eeuw) die vanaf zijn achtste viool speelde, zelfs concerten gaf en op zijn twaalfde zijn eerste compositie schreef, speelde violiste Lisa Jacobs opus 15: Variaties op een origineel thema. Dit was ook het enige werk van deze zondagmiddag dat tevoren was aangekondigd. De rest van het programma werd dus een

verrassing.

De jeugdige Lisa Jacobs speelde krachtig en met kennelijk plezier met haar vaste begeleidster de uit Rusland afkomstige Ksenia Kouzmenko.

Deze Variaties begonnen stevig en ontwikkelden zich van forte fortissimo tot fluisterzacht. Met een ongelooflijk virtuositeit bespeelde de violiste een zeer oud instrument, een Rugieri uit 1683 en met dit werk kwam het volledige register van de hoogste tot de laagste tonen feilloos tot zijn recht. Continu danste de strijkstok over de snaren. Samenspel afgewisseld met korte solo's voor de piano, soms bijna dansant klinkend en dan weer melancholieke zigeunerwijsjes, dit alles eindigend in een welhaast majestueus muzikaal geweld.

Beethoven.

Van Beethoven was niet gekozen voor de overbekende Kreuzersonate opus 47 maar voor een jonger werk, de Vioolsonate in a-klein, opus 23. Lisa Jacobs gaf voor elk nummer een korte uitleg. Gedurende het hele concert straalden beide musici een jeugdig elan uit, gecombineerd met een grote professionaliteit. De term Vioolsonate komt – en dat was ook Beethovens opzet – niet helemaal tot zijn recht, beter was geweest: piano-

sonate met vioolbegeleiding. Met een eenvoudige handeling aan de vleugel had het evenwicht tussen beide instrumenten aanzienlijk verbeterd kunnen worden. Natuurlijk excelleerde de pianiste en vervulde haar bijna solistische rol met verve, krachtig, energiek, met weinig ruimte voor de viool. Pas in het begin van het derde deel, het allegro molto kwam even een moment van rust en harmonie, een weldaad voor het oor.

Vocalise.

Na de pauze was dit evenwicht heel aangenaam aanwezig in de Vocalise van Rachmaninov. Vocaal zonder tekst, het was inderdaad bijna een lied, romantisch, vaak ontroerend en prachtig: twee instrumenten, hoe verschillend ook van omvang, in perfecte balans met een eenvoudig zich vaak herhalend thema. Duidelijk geapprecieerd door het publiek, dat na de laatste tonen even stil bleef voor het applaus losbarstte.

Prokofiev.

Ook bij de Sonate in D groot opus 94a van Prokofiev gaf Lisa Jacobs, zelfs aangevuld door haar begeleidster, een geestige toelichting. Dit oorspronkelijk voor fluit gecomponeerde werk werd op aandringen van Oistrakh voor viool bewerkt, tot groot genoegen van deze beide dames. Met hier en daar zelfs een echt Russische oerklank begon de sonate toch als een sprookje, het slotdeel eindigend met de markt en de daarbij horende geluiden. Een spectaculair werk, waarin het duo alle registers open trok. Een staande ovatie voor zoveel talent en doorleefd spel van hoog niveau.

Jan Toor

23 oktober 2011

Quirine Viersen (cello)

QUIRINE VIERSEN EN BACH: Een hartverwarmende combinatie.

Terecht huldigde het bestuur van de Stichting Kolonieconcerten de twee dames die precies 30 jaar geleden de Kunstkring Vledder e.o. oprichtten en begonnen met het organiseren van concerten op de zondag. Een bloemenhulde en dankbaar applaus voor Etty Klein en Hansje Meereboer.

Het moet voor deze twee eregasten veel voldoening hebben gegeven getuige te zijn van een uitverkochte kerk in Wilhelminaoord en een concert dit lustrum meer dan waardig. Celliste Quirine Viersen behoort internationaal tot de meest vooraanstaande muzikale persoonlijkheden van de jonge generatie. Zij durfde aan waarvan iedere cellist droomt (en wat alle wereldberoemde cellisten pas op latere leeftijd waagden) de zes cellosuites van Johann Sebastian Bach spelen en wat meer is: er een Cd-opname van laten maken. Voor de uitvoering koos zij bewust voor een aantal kerken vanwege de intieme sfeer, begon op 23 september in de Waalse kerk in Amsterdam en sloot deze tour zondag jl. na negen uitvoeringen af. En, zoals Quirine zelf schrijft: alleen die locatie komt de volle schoonheid tot zijn recht. Luisteren naar drie van de zes suites voor ongegeleide cello stelt ook hoge eisen aan het publiek, dat echter steeds meer in de ban kwam van de prachtige melodische wendingen, van de natuurlijke akoestiek in deze kerk, waardoor de suites warm en diep klinken. In het algemeen beweegt de toonumfang zich in het lagere register, het zo heerlijk zingende en jubelend geluid van de hoge tonen wordt echter niet gemist vanwege een ongelooflijke klankrijkdom van de drie suites – nummer 1, 4 en 5, waarop de toehoorders werden vergast.

Ook dank zij de opbouw van dit programma ontstond een bijna gewijde sfeer door de eenheid van Bach met Quirine Viersen en haar instrument, de cello. Het is oude muziek in puur barokke stijl, waarvan echter net zo veel verschillende interpretaties zijn als er grote vertolkers waren. Deze kunstenares koos voor een ritmisch strakke interpretatie. De eerste suite in G-dur begon met het bekendste van de zes delen, de Prelude, gevolgd door een lichtvoetige oude Duitse dans, Allemande. Courante, deel 3 is meer in Franse stijl en klinkt vrolijk met razendsnelle noten. Virtuositeit die vaak terug komt in de hele serie, nooit gaat ten koste van de emotionele lading. Het vierde deel, de Sarabande is echt het emotionele middelpunt en dat geldt voor alle suites. In deze eerste suite van een ingetogenheid met bijna een volkswijsje als blijmoedig thema. Twee menuetten in deel 5 en tot slot - niet in Engelse of Schotse maar in Italiaanse stijl, de Gigue. Duidelijk wordt gedurende het hele concert dat deze muziek alleen door de allerbesten kan worden vertolkt: Quirine Viersen, nog geen 40 lentes jong, wordt wereldwijd gerekend tot deze groep. Hoogtepunt van de 4e suite was ook hier weer de rijkelijk versierde Sarabande, na een bijna eerbiedig begin aan het slot van dit lange deel als in een stijgende toonladder uitjubelend. Prachtig ook daarna het 5e deeltje, geen menuetten dit keer maar twee maal een gestyleerde Bourrée, oorspronkelijk een oude Franse dans. Met een overvloed van kostelijk razend snelle nootjes sloot de Gigue deze suite af. De laatste suite van dit concert, de vijfde, in c-moll wist opnieuw het publiek tot ademloos luisteren te bewegen. Bach, Quirine, de cello, een hartverwarmende combinatie.

Jan Toor